

[fa:nau]

utvidgad familj

Jag
svär
på
min
mamma

UNGA OCH KRIMINALITET

DAGENS AGENDA:

Välkomna! Dagens syfte och mål.

5 principer för att uppnå förändring

Preventionsparadoxen

Omvärldsspaning

Teori – unga och kriminalitet

Vad kan vi som samhälle göra? Vad kan skolan göra?

Goda exempel och evidens.

5 PRINCIPER FÖR ATT UPPNÅ FÖRÄNDRING

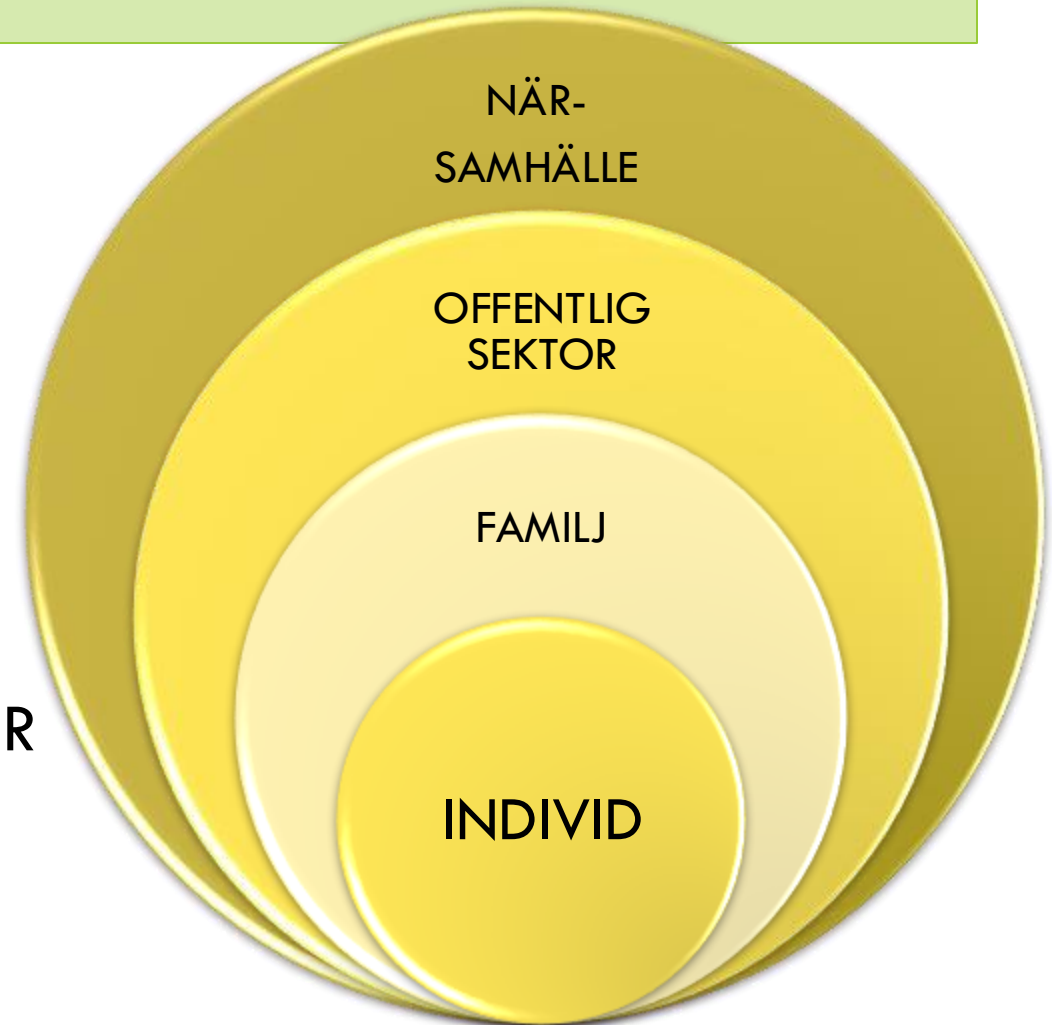
ANKNYTNING

LEDARSKAP

ÅSKÅDARPERSPEKTIV

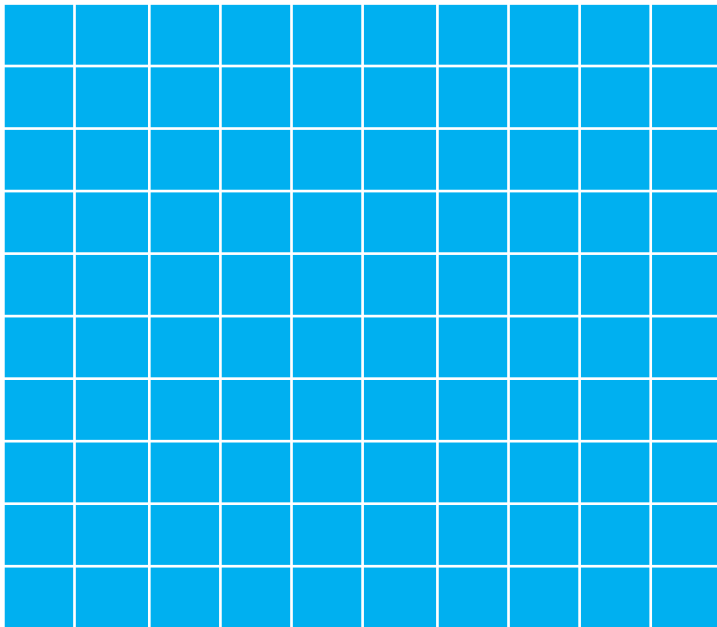
UTMANA STEREOTYPA KÖNSNORMER

INTERSEKTIONELLT PERSPEKTIV

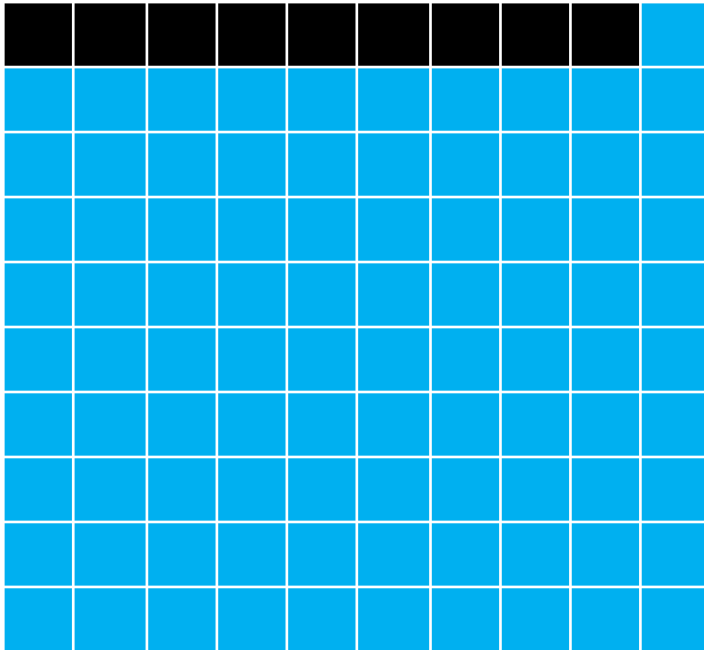
SKOLAN SOM ARENA

Jo, paradoxen i det förebyggande arbetet...

Ett räkneexempel: 100 barn

- Normal gruppen 90%
- Riskgruppen 7%
- Problemgrupp 3%

Normalgruppen 10%

Riskgruppen 25%

Problemgruppen 40%

Paradoxen:

De flesta med problem finns i normalgruppen – här finns även de lättare formerna som över tid kan förvärras

Men de allvarligaste, mer mångfacetterade och mest svåråtgärdade problemen finns i problemgruppen.

FILM

[Jag skiner inte utan er mina bröder | SVT Play](#)

Jag skiner inte utan er mina bröder

UNGA OCH KRIMINALITET

Mekanismen bakom:

Sociala och ekonomiska ojämlikheter

Brister inom utbildningssystemet

Socialt inflytande och identitet

Knarkhandel och drogmissbruk

Brist på positiva förebilder

Polisinsatser och rättsväsende

OMVÄRLDSSPANING "FÄRRE MEN VÄRRE"

Lagändringar ligger inte bakom färre skjutningar. För andra året i rad minskar antalet dödsjutningar. 41 i år jämfört med förra årets 52 och rekordåret 2022 på 62 personer som sköts ihjäl.

Det beror först och främst på att polisen fått mer kunskap om gängvåldet och blivit bättre på att agera enligt kriminologen Sven Granath. Den långa raden straffskärpningar och utökade polisbefogenheter som klubbats i riksdagen är itne förklaringen till nedgången. Det är inga stora kriminalpolitiska reformer som ligger bakom det här och inga stora juridiska förändringar, för de har inte hunnit verka.

HUR GÅR REKRYTERINGEN TILL?

Kriminella nätverk kan ta den första kontakten med ett barn genom att följa dem via appar som Tiktok, Instagram eller Snapchat. Ofta ber de barnet ladda ner krypterade meddelandetjänster som Signal eller Telegram. I sådana planeras kriminella handlingar utan större insyn från andra.

Föräldrar och andra vuxna med barn och unga i sin närhet bör vara nyfikna på barnens digitala liv, ställa frågor och själva finnas på de digitala plattformarna.

Exempel på uppdrag:

Hålla utkik och varna de kriminella om polisen kommer

Ta emot och hantera de kriminellas pengar

Skicka vidare olagliga pengar, till exempel via Swish

Förflytta vapen och narkotika

Gömma vapen och narkotika

Bära de kriminellas vapen åt dem

Sälja narkotika

VARNINGSTECKEN

Var uppmärksam på om barnet:

Skolkar

Får besök av personer som söker upp dem i skolan

Försvinner från skolans område regelbundet

Ändrar attityd, döljer saker eller börjar ljuga

Börjar umgås med äldre ungdomar eller vuxna

Swishar pengar eller har mer egna pengar än förut ex slutar be om swisch

Kommer hem med dyra saker och kläder, skaffar ytterligare en mobil

Har nya värderingar och åsikter samt uttrycker sig annorlunda

Följer eller kommunicerar med kriminella på sociala medier

Det är också vanligt att barn som rekryteras känner sig pressade och får oro och ångest. En del börjar skolka, mår illa eller har fysiskt ont.

Laddar ner krypterade chattappar

TJEJER I KRIMINELLA MILJÖER

Vägar in

Delaktigheten

Gängmiljön och normer

Tjejernas utsatthet

Vägen ut

ÖKAT SKOLVÅLD

Sociala och ekonomiska faktorer

Skolmiljö och klimat (där elever upplever mobbing, trakasserier och bristande stöd från lärare) där våld normaliseras och tolereras

Mental hälsa och psykologiska faktorer: underliggande psykiska hälsoproblem och emotionella svårigheter. Stress, ångest och depression.

Familjefaktorer: våld i hemmet, försummelse eller bristande stöd

Social påverkan och medier

Alkohol och droger

Gruppträck och tillhörighet – för att bli accepterade

Bristande utbildning och konfliktlösning: emotionell intelligens behövs och istället ty sig till våld

Rasism och diskriminering: en är en stor faktor, särskilt om elever upplever sig vara måltavla.

VAD KAN VI GÖRA?

STRUKTURERAD SAMVERKAN (Fält, SIG, Fritid, ungdomsjour, f-stöd)

FÖRSKOLA, SKOLA OCH FRITID SOM SKYDDSAFAKTOR

VÅLDSPREVENTION MED ETT JÄMTÄLLDHETSPERSPEKTIV

CIVILSAMHÄLLET OCH NÄRINGSLIVET

VAD KAN VI GÖRA SOM SAMHÄLLE?

Utbildning och sysselsättning

Förebyggande åtgärder

Stärka polis-samhälle relationen
(förtroendefulla relationer)

Sociala investeringar

Rättsväsendets insatser

Familjestöd

Tidiga interventionsprogram

Utredningar, trauma, annan psykisk ohälsa
och NPF

Förebyggande av drogmissbruk

Livsfärdighetsträning

Fritidsaktiviteter

Utveckla uppsökande avhopparverksamheter

Utbildning om konsekvenser av kriminalitet

Kommunikation och samarbete (det är viktigt
att olika aktörer, inklusive regeringen,
kommuner, skolor, polis och civilsamhället
samarbetar Utvärdera och anpassning

HA KOLL I SKOLANS FYSISKA MILJÖ?

Ställen att ha koll på i den fysiska miljön

Toaletterna/omklädningsrum

platser där eleverna får vara för sig själva

Takplattor

Ventilationsutrymmen

Stuprännor

Ser ni platser några av eleverna ofta samlas vid? Kika! - Ha fantasi! Vart skulle du gömma narkotika?

DU SOM ARBETAR I SKOLAN HAR EN VIKTIG ROLL

Prata med barnet

Prata med andra vuxna som kommer i kontakt med barnet på skolan om din oro, och barnets vårdnadshavare och föräldrar. I förebyggande syfte kan du vägleda föräldrar att gå föräldrastödsprogram.

Hjälp eleven att söka stöd eller ta hjälp av skolkurator.

Kontakta rektor eller din chef.

Gör en orosanmälan till socialtjänsten.

Kontakta polisen om du misstänker att en elev håller på att dras in i en kriminell miljö

HUR PRATA MED VÅRDNADSHAVARE?

SSPF

Möten riktade till vårdnadshavare

På rätt väg

Rutiner på återkoppling. Agera skyndsamt MEN....

GODA EXEMPEL

- Förskola/skola framställs även av de intervjuade föräldrarna som en viktig aktör både för barn och vuxna i det brottsförebyggande arbetet.
- Skolan kan vara en plattform för bland annat informationsinsatser där liknande information ges från myndigheter som blir synliga och tillgängliga för föräldrarna.
- nyckelpersoner i lokalsamhället är värdefulla i sammanhanget. Detta för att dels översätta information till föräldrar till som inte talar svenska, dels för att göra informationen relevant och begriplig (kulturtolka) för föräldrarna, och inte minst för att undanröja misstänksamhet och rädsla för offentliga aktörer

Tabell 2.

**SAMMANFATTNING AV VÅLDSFÖREBYGGANDE
INSATSER MED VISS EVIDENS, PER VÅLDSTYP**

INTERVENTION	VÅLDSTYPER			
	OS	PV	SV	UV
1. Utveckla säkra, stabila och vårdande relationer mellan barn och deras föräldrar eller vårdnadshavare				
Föräldraskapsstöd, inklusive hembesök av barnmorska	●			●
Föräldrakurs med fokus på relation förälder och barn	○			○
2. Utveckla barn och ungas livskunskap				
Förskoleprogram med fokus på livskunskap				○
Program för social utveckling				●
3. Minska tillgången till och skadligt bruk av alkohol				
Reglera försäljning av alkohol		○		
Höja priset på alkohol		○		
Insatser för personer med alkoholproblematik		●		
Förbättra miljöer där alkohol serveras				○
4. Minska tillgången till vapen och knivar				
Restriktiv policy för licensiering att sälja och äga vapen				○
Förbud mot att bära vapen i offentlig miljö				○
5. Främja jämställdhet för att förebygga våld mot kvinnor				
Skolbaserade program kring genusnormer och attityder		●	○	
Mikrofinansiering kombinerat med utbildning om jämställdhet		○		
Insatser för utveckling av livsfärdigheter		○		
6. Förändra kulturella och sociala normer som stödjer våld				
Social marknadsföring för att ändra sociala normer		○	○	
7. Identifiera våldsutsatta och tillhandahålla vård och stödprogram				
Screening och vidareremittering		○		
Brottsofferstödande programverksamhet		●		
Psykosociala insatser			○	
Skyddsåtgärder		○		

* Observera att begreppen är direktöversatta från WHO, och därmed inte motsvarar de begrepp som används i en svensk kontext

WHO 2009,
Violence prevention
– the evidence

OS: Omsorgsvåld PV: Partnervåld SV: Sexuellt våld UV: Ungdomsvåld
● Stark evidens (multiple randomized controlled trials with different populations)
○ Växande evidens

EVIDENS

UTVECKLA SÄKRA, STABILA OCH VÅRDANDE
RELATIONER MELLAN BARN OCH DERAS
FÖRÄLDRAR/VH.

UTVECKLA BARN OCH UNGAS LIVSKUNSKAP

MINSKA TILLGÅNGEN TILL VAPEN OCH KNIVAR

FRÄMJA JÄMSTÄLLDHET FÖR ATT FÖREBYGGA
VÅLD

FÖRÄNDRA NORMER SOM STÖDjer VÅLD

IDENTIFIERA VÅLDSUTSATTA – VÅRD OCH STÖD

TACK FÖR IDAG!

Hemsida: [Fanau.se](https://fanau.se)

Instagram: [@Fanau.se](https://www.instagram.com/Fanau.se) &
[@jagsvarpaminmamma_podcast](https://www.instagram.com/jagsvarpaminmamma_podcast)